

ZASADY PODLEGANIA DOBROWOLNEMU UBEZPIECZENIU CHOROBOWEMU PRZEZ OSOBY PROWADZĄCE POZAROLNICZĄ DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ

I. OBJĘCIE DOBROWOLNYM UBEZPIECZENIEM CHOROBOWYM

Osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą i podlegające z tego tytułu obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym mogą – na swój wniosek – zostać objęte dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym. Objęcie tym ubezpieczeniem następuje od dnia wskazanego we wniosku, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został zgłoszony. Objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym od dnia wskazanego we wniosku następuje tylko wówczas, jeśli zgłoszenie do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych zostanie dokonane w terminie 7 dni od daty powstania obowiązku tych ubezpieczeń. Wniosek składany jest poprzez zaznaczenie dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego na dokumencie ZUS ZUA. W tym celu należy odpowiednio wypełnić pola: 05.VIII i 06.VIII wskazanego formularza. W przypadku niezłożenia wniosku na dokumencie ZUS ZUA, za wniosek o objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym uznaje się również fakt rozliczenia składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe i ich opłacenia, o ile nastąpiło to w terminie i w pełnej wysokości.

Przykład 1:

Osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą składając 12.01.2005 r. formularz ZUS ZUA dokonała zgłoszenia do obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego, rentowych i wypadkowego od 01.01.2005 r., wnosząc również o objęcie, od wskazanej daty, dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym. Składkę na ubezpieczenia społeczne (w tym dobrowolne ubezpieczenie chorobowe) za styczeń 2005 r., osoba ta opłaciła w obowiązującym terminie i w pełnej wysokości.

Biorąc pod uwagę datę złożenia do Zakładu formularza ZUS ZUA zawierającego wniosek o objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym, objęcie tym ubezpieczeniem nastąpiło od 12.01.2005 r.

Przykład 2:

Osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą składając 05.04.2007 r. formularz ZUS ZUA dokonała zgłoszenia do obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego, rentowych i wypadkowego od 01.04.2007 r., wnosząc również o objęcie, od wskazanej daty, dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym. Składkę na ubezpieczenia społeczne (w tym dobrowolne ubezpieczenie chorobowe) za kwiecień 2007 r. osoba ta opłaciła w terminie i w pełnej wysokości.

Biorąc pod uwagę, że wniosek o objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym został złożony do Zakładu w terminie 5 dni od daty powstania obowiązku ubezpieczeń emerytalnego i rentowych, osoba ta została objęta tym ubezpieczeniem od dnia wskazanego we wniosku, tj. od 01.04.2007 r.

Przykład 3:

Zainteresowany rozpoczął prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej od 01.01.2007 r. i dokonał od tej daty zgłoszenia wyłącznie do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych. Poczynając od składek należnych za maj 2007 r. w dokumentach rozliczeniowych i wpłatach uwzględniał również składkę na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe.

Biorąc pod uwagę, iż od maja 2007 r. składki na ubezpieczenia społeczne włącznie ze składką na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe opłacane są w terminie i w pełnej wysokości, od 01.05.2007 r. zainteresowany podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu. Dla potwierdzenia faktu objęcia wskazanym ubezpieczeniem osoba ta powinna przekazać odpowiednie dokumenty zgłoszeniowe.

II. USTANIE DOBROWOLNEGO UBEZPIECZENIA CHOROBOWEGO

Dobrowolne ubezpieczenie chorobowe ustaje:

- 1) od dnia wskazanego we wniosku o wyłączenie z tego ubezpieczenia, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został złożony,
- 2) od dnia ustania tytułu podlegania temu ubezpieczeniu,

Składając informację o ustaniu tytułu podlegania dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu na druku ZUS ZWUA, należy pamiętać aby data wyrejestrowania z

dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego była taka sama jak data wyrejestrowania z obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego, rentowych i wypadkowego.

- 3) od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego, za który nie opłacono w terminie składki należnej na to ubezpieczenie,
- jeżeli zaś za część miesiąca został pobrany zasiłek, nieopłacenie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe w terminie i w pełnej wysokości powoduje jego ustanie od dnia następującego po dniu, za który zasiłek ten przysługuje.

Ustanie dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego wskutek nieopłacenia w terminie składki należnej na to ubezpieczenie następuje z mocy ustawy. Dlatego też, osoba prowadząca pozarolniczą działalność, której intencją jest zachowanie ciągłości podlegania dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu powinna zwrócić szczególną uwagę na terminowość opłacania składek na ubezpieczenia społeczne (z uwzględnieniem dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego) w pełnej wysokości.

III. TERMINY I FORMA OPŁACANIA SKŁADEK

Płatnik składek – osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą - opłaca składki za dany miesiąc, nie później niż:

- do 10 dnia następnego miesiąca – dla osób fizycznych opłacających składki wyłącznie za siebie,
- do 15 dnia następnego miesiąca – dla pozostałych płatników.

Przy czym, jeżeli ostatni dzień terminu płatności przypada na sobotę lub dzień ustawowo wolny od pracy, za ostatni dzień terminu uważa się następny dzień po dniu lub dniach wolnych od pracy.

Osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą zobowiązane są opłacać należności z tytułu składek w formie bezgotówkowej w drodze obciążenia rachunku bankowego płatnika składek. Przy czym, od 01.01.2009 r. płatnik składek będący mikroprzedsiębiorcą w rozumieniu ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, może opłacać należności z tytułu składek również w formie przekazu pocztowego.

Przy realizacji zobowiązań w obrocie bezgotówkowym, za termin dokonania zapłaty, uważa się dzień obciążenia rachunku bankowego płatnika na podstawie polecenia przelewu. Czas realizacji operacji przelewu środków pieniężnych z konta klienta banku (tj. obciążenia

jego rachunku bankowego) normuje regulamin rachunku bankowego, z którym powinien zapoznać się każdy posiadacz rachunku. Przykładowo, w przypadku konta Giro Składka w Banku Pocztowym S.A., bank zgodnie z regulaminem dokonuje przelewów z tego konta:

- następnego dnia roboczego po dokonaniu wpłaty w urzędzie pocztowym – jeśli wpłata nastąpiła do godziny 18⁰⁰,
- drugiego dnia roboczego po dokonaniu wpłaty w urzędzie pocztowym – jeśli wpłata nastąpiła po godzinie 18⁰⁰.

Tym samym, w celu terminowej zapłaty składek, zaleca się składanie polecenia przelewu z odpowiednim wyprzedzeniem, zapewniającym obciążenie rachunku bankowego najpóźniej w terminie płatności.

Przykład:

Płatnik zobowiązany do opłacania należności z tytułu składek w terminie do 10 dnia następnego miesiąca za dany miesiąc, złożył dyspozycję obciążenia jego konta Giro Składka i uznania odpowiedniego rachunku ZUS z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne za kwiecień 2007r. dnia 10.05.2007r. o godzinie 17⁰⁰. Zgodnie z regulaminem konta Giro Składka, przelew został zrealizowany 11.05.2007r. Biorąc pod uwagę, że obciążenie rachunku bankowego płatnika nastąpiło 11.05.2007r., składki na ubezpieczenia społeczne za kwiecień 2007r. zostały opłacone po terminie. Tym samym, dobrowolne ubezpieczenie chorobowe ustало z mocy ustawy od 01.04.2007r.

Zakład, na wniosek ubezpieczonego, może wyrazić zgodę na opłacenie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe po terminie. Wnioski w tych sprawach rozpatrywane są przez dyrektorów właściwych oddziałów ZUS w ramach przyznanych kompetencji, po wszechstronnym zbadaniu wszystkich okoliczności występujących w danej sprawie. Z uwagi na fakt, iż ustawa stanowi, że wyrażenie zgody na opłacenie składki po terminie może nastąpić wyłącznie w uzasadnionych przypadkach, wniosek w tej sprawie powinien zawierać wskazanie przyczyn, które uniemożliwiły dotrzymanie terminu płatności.

IV. PODSTAWA WYMIARU I WYSOKOŚĆ SKŁADEK NA DOBROWOLNE UBEZPIECZENIE CHOROBY

Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe, z zastrzeżeniem że, przy jej ustalaniu nie stosuje się ograniczenia do kwoty odpowiadającej trzydziestokrotności prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej na dany rok kalendarzowy.

Natomiast podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 60% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w poprzednim kwartale. Składka w nowej wysokości obowiązuje od trzeciego miesiąca następnego kwartału. Przy czym, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą, w okresie pierwszych 24 miesięcy kalendarzowych od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia. Podstawa ta nie ma jednak zastosowania do osób, które:

- prowadzą lub w okresie ostatnich 60 miesięcy kalendarzowych przed dniem rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej prowadziły pozarolniczą działalność;
- wykonują działalność gospodarczą na rzecz byłego pracodawcy, na rzecz którego przed dniem rozpoczęcia działalności gospodarczej w bieżącym lub w poprzednim roku kalendarzowym wykonywały w ramach stosunku pracy lub spółdzielczego stosunku pracy czynności wchodzące w zakres wykonywanej działalności gospodarczej.

Za miesiąc, w którym nastąpiło odpowiednio objęcie ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi lub ich ustanie i jeżeli trwały one tylko przez część miesiąca, kwotę najniższej podstawy wymiaru składek zmniejsza się proporcjonalnie, dzieląc ją przez liczbę dni kalendarzowych tego miesiąca i mnożąc przez liczbę dni podlegania ubezpieczeniu. Zasady zmniejszania najniższej podstawy wymiaru składek, stosuje się odpowiednio w przypadku niezdolności do pracy trwającej przez część miesiąca, jeżeli z tego tytułu ubezpieczony spełnia warunki do przyznania zasiłku.

Ponadto, podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe osób, które ubezpieczeniu chorobowemu podlegają dobrowolnie, nie może przekraczać miesięcznie 250% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w poprzednim kwartale. Kwotę tę ustala się

miesięcznie poczynając od trzeciego miesiąca kwartału kalendarzowego na okres 3 miesięcy na podstawie przeciętnego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału, ogłoszonego dla celów emerytalnych.

Składkę na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe należy naliczyć w wysokości 2,45% od ustalonej w powyższy sposób podstawy.

Podstawa prawna:

- 1) ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2007r., Nr 11, poz. 74 z późn. zm.),
- 2) ustawa z dnia 29 sierpnia 1997r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r., Nr 8, poz. 60 z późn. zm.).
- 3) ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447, z późn. zm.)